

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 573

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 20 iunie 2025

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE REGISTRULUI URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA	
486.	— Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România	2–9
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 187 din 19 mai 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	10–16

ACTE ALE REGISTRULUI URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA

REGISTRUL URBANIȘTILOR DIN ROMÂNIA
CONSILIUL SUPERIOR

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România

Având în vedere Avizul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației nr. 109.626 din 28.05.2025,

în temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (4) din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 68/2010, cu modificările ulterioare, precum și ale celorlalte acte normative cu incidență asupra domeniului, având în vedere art. 8 alin. (5) din Regulamentul referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbaniștilor din România nr. 101/2010,

Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România, întrunit în ședința din 29 mai 2025, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți, hotărăște:

Art. 1. — Se aprobă Regulamentul referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 3. — Secretariatul Registrului Urbaniștilor din România duce la îndeplinire prevederile prezentei hotărâri.

Art. 4. — La data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei hotărâri, se abrogă anexa nr. 2 la Hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbaniștilor din România nr. 101/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și a Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 577 din 13 august 2010.

Președintele Registrului Urbaniștilor din România,
Tiberiu Constantin Florescu

București, 29 mai 2025.
Nr. 486.

ANEXĂ

REGULAMENT

referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — (1) În conformitate cu Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, Registrul Urbaniștilor din România este instituție publică, având misiunea de a gestiona, ca autoritate profesională, dreptul de semnătură în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, de a recunoaște calificările profesionale în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, conform Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor

profesionale pentru profesiile reglementate în România, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Registrul Urbaniștilor din România se înființează ca instituție publică, autonomă, cu personalitate juridică, finanțată integral din venituri proprii, care se constituie din tarifele de atestare sau de examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură, de înscriere în Registrul urbaniștilor și de exercitare a dreptului de semnătură, de recunoaștere a titlurilor oficiale de calificare, de acordare a titlurilor profesionale, precum și din alte surse legale.

(3) Registrul Urbiștilor din România este autoritatea profesională care atestă calitatea de expert în domeniu, conferă titlurile profesionale și promovează calitatea profesiei.

(4) Registrul Urbiștilor din România este autoritate competentă, utilizator al Sistemului de informare al pieței interne (IMI), în conformitate cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 68/2010, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Registrul Urbiștilor din România are sediul central în municipiul București.

Art. 2. — (1) Conform art. 38 alin. (3) din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, specialiștii cu drept de semnătură se înscriu în Tabloul național al urbiștilor, evidență ce se gestionează de către Registrul Urbiștilor din România.

(2) În Tabloul național al urbiștilor sunt înscriși specialiștii care au dobândit dreptul de semnătură, stagiarii, experții tehnici extrajudiciari în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, precum și profesioniștii care participă la realizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism, în condițiile legii.

Art. 3. — (1) Registrul Urbiștilor din România îndeplinește, cu respectarea reglementărilor în vigoare, următoarele atribuții:

1. organizează examenele privind dobândirea dreptului de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, conform Regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbiștilor din România nr. 101/2010;

2. asigură și gestionează evidența specialiștilor cu drept de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

3. stabilește, în detaliu, modalitățile de exercitare a dreptului de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

4. monitorizează aplicarea și respectarea Regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbiștilor din România nr. 101/2010;

5. controlează dreptul de exercitare a dreptului de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, ca urmare a sesizării autorităților administrației publice centrale și locale, a altor instituții, a persoanelor juridice și fizice sau din oficiu, și stabilește aplicarea sancțiunilor disciplinare potrivit reglementărilor în vigoare;

6. adoptă Statutul profesiei de urbanist prin hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbiștilor din România în conformitate cu legislația în vigoare;

7. asigură publicitatea privind specialiștii înscriși în Tabloul Național al Urbiștilor;

8. propune și participă la elaborarea de reglementări în domeniul planificării teritoriale și de urbanism și în cel al proiectării urbane;

9. avizează din punct de vedere tehnic, la cererea instituțiilor interesate, norme metodologice privind elaborarea, avizarea, aprobarea și conținutul documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;

10. organizează expoziții de specialitate și concursuri de urbanism, naționale și internaționale, și alte manifestări profesionale de interes național și internațional;

11. editează împreună cu Asociația Profesională a Urbiștilor din România publicații de specialitate, având rol de informare și promovare a bunelor practici și de critică în domeniu;

12. acordă sponsorizări, premii pentru cele mai bune lucrări realizate și burse pentru formarea specialiștilor în învățământul superior de specialitate;

13. organizează și reglementează activitatea de formare continuă a specialiștilor cu drept de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

14. monitorizează procesul de formare continuă a specialiștilor cu drept de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului și stabilește criteriile de evaluare;

15. desfășoară activități cu caracter economic, conform legii, al căror profit va fi utilizat pentru îndeplinirea atribuțiilor;

16. menține o permanentă comunicare cu structurile sale și cu specialiștii cu drept de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului înscriși în Tabloul național al urbiștilor;

17. îndeplinește și alte atribuții, conform legislației în vigoare;

18. promovează domeniul și profesiunea de urbanist;

19. îndeplinește toate activitățile legale în calitate de autoritate competentă în domeniul recunoașterii titlurilor oficiale de calificare în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

20. reglementează acordarea dreptului de semnătură în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

21. reglementează organizarea și desfășurarea examenului pentru dobândirea calității de expert tehnic extrajudiciar în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

22. reglementează activitatea experților tehnici extrajudiciari în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului și a profesioniștilor în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

23. realizează și gestionează baza de date digitală pentru verificarea și confirmarea dreptului de practică al specialiștilor atestați în amenajarea teritoriului și/sau în urbanism, experți tehnici extrajudiciari și alte categorii de profesioniști în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 140/2020 pentru stabilirea unor măsuri privind utilizarea înscririlor în formă electronică în domeniile construcții, arhitectură și urbanism, necesară pentru obținerea de către specialiști a semnăturii electronice calificate, care țin loc atât de semnătură olografă, cât și de ștampilă individuală;

24. organizează cursuri de formare profesională continuă în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

25. elaborează și aprobă regulamentul orientativ de organizare și desfășurare a concursurilor de soluții în domeniul urbanismului, peisagisticii și amenajării teritoriului, în colaborare cu Ordinul Arhitecților din România;

26. are competență în privința organizării și desfășurării examenului pentru dobândirea calității de expert tehnic extrajudiciar în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

27. organizează cursuri de formare profesională continuă contra cost, la cerere.

(2) Registrul Urbiștilor din România contribuie la definirea locului și rolului specialiștilor și profesioniștilor în dezvoltarea teritorială și urbană și promovează valorile profesionale și interesul public în practica de amenajare a teritoriului și urbanism.

Art. 4. — În îndeplinirea atribuțiilor sale, în conformitate cu reglementările în vigoare, Registrul Urbaniștilor din România:

1. cooperează cu ministerele, instituțiile centrale, prefecturile, cu autoritățile administrației publice locale — consilii locale, consilii județene, primării, precum și cu structurile asociative ale administrației publice;

2. cooperează cu alte organizații profesionale în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, precum și cu asociațiile profesioniștilor în amenajarea teritoriului și urbanism din administrația publică locală — Asociația Arhitecților Șefi de Municipii din România, Asociația Arhitecților Șefi de Județe din România — ori cu alte asociații similare;

3. cooperează cu Facultatea de Urbanism din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București și cu celelalte instituții de învățământ superior care desfășoară programe universitare în domeniul urbanism acreditate;

4. se consultă cu Ordinul Arhitecților din România și asociațiile profesionale în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului privind practica profesională în urbanism și în amenajarea teritoriului;

5. urmărește formația continuă a specialiștilor cu drept de semnătură în conformitate cu cerințele Consiliului European al Urbaniștilor și cooperează cu instituțiile care desfășoară programe de formare continuă sau programe de asistență în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului din țară și din străinătate;

6. poate coopera cu alte instituții de învățământ superior care desfășoară programe universitare acreditate în domeniul urbanismului sau în domenii conexe.

CAPITOLUL II

Organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România

Art. 5. — Registrul Urbaniștilor din România are următoarea structură organizatorică:

1. președintele;
2. Consiliul Superior;
3. comisii de specialitate;
4. secretariatul.

Art. 6. — (1) Consiliul Superior este organul de conducere al Registrului Urbaniștilor din România.

(2) Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România (denumit în continuare *Consiliul Superior*) este constituit din membri titulari și supleanți, desemnați după cum urmează:

a) 4 membri titulari și un supleant, desemnați de către autoritatea publică centrală care are în coordonare domeniul amenajării teritoriului și urbanismul;

b) 2 membri titulari și un supleant, desemnați de către Asociația Profesională a Urbaniștilor din România;

c) 3 membri titulari și un supleant, desemnați de către Facultatea de Urbanism din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București;

d) 1 membru titular și un supleant, desemnați de către Asociația Arhitecților Șefi de Județe din România;

e) 1 membru titular și un supleant, desemnați din cadrul asociației sau corpului profesional al arhitecților șefi de municipii, care funcționează pe lângă Asociația Municipiilor din România;

f) 2 membri titulari și un supleant, desemnați de către Ordinul Arhitecților din România;

g) câte 1 membru titular și 1 supleant desemnați de instituțiile de învățământ superior care desfășoară programe universitare în domeniul urbanism acreditate.

(3) În cazul în care la desemnarea membrilor prevăzuți la art. 6 alin. (2) lit. a)-g) numărul acestora este par, se va numi suplimentar un membru titular și un supleant dintre profesioniștii în amenajarea teritoriului și urbanism care profesează în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului și care deține drept de semnătură în amenajarea teritoriului și urbanism pe baza nominalizării de către Consiliul Superior în baza unei proceduri de selecție, astfel încât să fie asigurat un număr impar de membri.

(4) Pot fi desemnați pentru funcția de membru al Consiliului Superior specialiști în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului cu drept de semnătură, cu cel puțin 10 ani de activitate profesională în domeniu dovedită, care poate să nu fie integral după dobândirea dreptului de semnătură, reputație profesională recunoscută, cu tarifele plătite la zi și care nu au suferit sancțiuni penale, disciplinare sau administrative în exercitarea profesiei.

(5) Persoanele desemnate în baza prevederilor alin. (4) trebuie să posede calitatea de specialist cu drept de semnătură pentru documentațiile de amenajarea teritoriului sau de urbanism, la data desemnării în Consiliul Superior.

(6) Membrii supleanți ai Consiliului Superior înlocuiesc de drept membrii titulari în situația în care aceștia se află în imposibilitatea exercitării mandatului pentru o durată mai mare de 4 luni sau a nerespectării condițiilor prevăzute la alin. (4).

(7) La lucrările Consiliului Superior participă, cu statut de invitat, un reprezentant al studenților urbaniști, desemnat de către structura asociativă de reprezentare a studenților.

(8) Activitatea curentă a Registrului Urbaniștilor din România este asigurată de un secretariat subordonat Consiliului Superior, condus de directorul executiv al acestuia.

Art. 7. — (1) Consiliul Superior are următoarele atribuții în dobândirea și exercitarea dreptului de semnătură:

1. stabilește data și locul de desfășurare a atestării sau a examenului de dobândire a dreptului de semnătură;

2. numește președintele și președintele delegat ai Comisiei de examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură;

3. analizează și soluționează contestațiile privind respectarea regulilor de desfășurare a atestării sau a examenului privind dobândirea dreptului de semnătură;

4. hotărăște acordarea dreptului de semnătură specialiștilor care au promovat atestarea sau examenul și emite certificatele de atestare;

5. hotărăște înscrierea în Tabloul național al urbaniștilor;

6. hotărăște punerea în aplicare a sancțiunilor disciplinare, constată încetarea calității de specialist cu drept de semnătură în orice alte cazuri neimplicând răspunderea disciplinară, în condițiile prezentului regulament și ale celorlalte reglementări aplicabile;

7. coordonează elaborarea și aprobă procedurile privind acordarea dreptului de semnătură pentru categorii de documentații de amenajarea teritoriului și de urbanism/studii de fundamentare/părți de documentații/planuri/strategii;

8. arbitrează, la cerere, litigii de natură profesională între specialiștii cu drept de semnătură înscriși în Tabloul național al urbaniștilor;

9. îndeplinește orice alte atribuții, în condițiile prezentului regulament și ale celorlalte reglementări aplicabile.

(2) Consiliul Superior îndeplinește, potrivit legislației în vigoare, următoarele atribuții în domeniul practicii profesiei de urbanist:

1. adoptă Statutul profesiei de urbanist;
2. avizează sau, după caz, recunoaște programe academice de formare sau de specializare în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului.

(3) Consiliul Superior îndeplinește următoarele atribuții privind cooperarea cu alte organizații:

1. încheie convenții de cooperare cu instituții publice sau cu alte persoane juridice române;
2. încheie convenții de cooperare bilaterală sau multilaterală cu organizații similare de peste hotare;
3. reprezintă, prin președinte sau un alt reprezentant, interesele profesioniștilor români din domeniu în cadrul Consiliului European al Urbaniștilor.

(4) Consiliul Superior îndeplinește, potrivit legislației în vigoare, următoarele atribuții în activitatea curentă a Registrului Urbaniștilor din România:

1. aprobă programe și proiecte ce urmăresc îndeplinirea atribuțiilor Registrului Urbaniștilor din România, în raport cu resursele disponibile;
2. înființează comisii de lucru, altele decât cele prevăzute în prezentul regulament;
3. validează componența comisiilor de specialitate și de lucru;
4. aprobă regulamentele de organizare și funcționare ale comisiilor Registrului Urbaniștilor din România, precum și regulamentul privind formația continuă;
5. aprobă bugetul de venituri și cheltuieli al Registrului Urbaniștilor din România și executarea acestuia, în condițiile legii, cu evidențierea resurselor și cheltuielilor alocate în funcție de obiectivele aprobate, defalcat pe secretariat, birouri teritoriale și comisii;
6. aprobă numărul și schema de personal angajat în secretariat, precum și cuantumul salariilor acestuia;
7. hotărăște asupra patrimoniului Registrului Urbaniștilor din România;
8. stabilește sediul central al Registrului Urbaniștilor din România, înființează birourile sale teritoriale și stabilește sediile acestora, după caz;
9. stabilește tariful de exercitare a dreptului de semnătură pe categorii de documentații/studii de fundamentare/părți de documentații/planuri/strategii;
10. stabilește tarifele de atestare, examinare și de înscriere în Registrul Urbaniștilor din România;
11. aprobă desfășurarea de activități cu caracter economic ce au drept scop creșterea resurselor financiare ale Registrului Urbaniștilor din România;
12. decide asupra acceptării și folosirii de donații și/sau sponsorizări în vederea îndeplinirii atribuțiilor Registrului Urbaniștilor din România;
13. aprobă raportul anual al directorului executiv;
14. organizează expoziții de specialitate și concursuri de urbanism naționale și internaționale, manifestări profesionale de interes local și național;
15. aprobă editarea publicațiilor de specialitate;
16. hotărăște acordarea de sponsorizări, premii care se acordă celor mai bune lucrări de specialitate și burse pentru formarea specialiștilor în învățământul superior de specialitate și stabilește cuantumul acestora;

17. aprobă înființarea și acordarea unor distincții profesionale și propune acordarea de ordine și medalii ale României;

18. aprobă cuantumul indemnizației de ședință pentru membrii Consiliului Superior, comisiilor și colegiului de redacție;

19. aprobă Regulamentul privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și Regulamentul referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România, cu avizul autorității publice centrale care are în coordonare domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;

20. asigură continuitatea funcționării Registrului Urbaniștilor din România prin solicitarea nominalizărilor reprezentanților instituțiilor și asociațiilor care sunt reprezentate în Consiliul Superior.

Art. 8. — (1) Consiliul Superior se întrunește în ședințe la sediul Registrului Urbaniștilor din România, ori de câte ori este nevoie, la convocarea președintelui sau a cel puțin 5 dintre membrii săi.

(2) Convocarea Consiliului Superior se face în scris, de regulă cu o săptămână înainte de data ședinței, cu specificarea datei, a orei și a ordinii de zi a ședinței.

(3) Materialele ce urmează a fi analizate în ședințele ordinare vor fi transmise membrilor Consiliului Superior odată cu convocarea pentru ședință.

(4) La ședințele Consiliului Superior pot fi invitați specialiști cu drept de semnătură și alți profesioniști din domeniu, în vederea analizării problemelor de pe ordinea de zi.

(5) În activitatea ce o desfășoară, Consiliul Superior adoptă hotărâri cu majoritate simplă de voturi.

(6) La număr egal de voturi, votul președintelui Registrului Urbaniștilor din România este decisiv.

(7) Lucrările ședințelor se consemnează într-un registru special, care poate fi consultat numai de către specialiștii cu drept de semnătură înscrși în Tabloul național al urbaniștilor.

(8) La încheierea mandatului, Consiliul Superior întocmește un raport de activitate ce se transmite organizațiilor care desemnează membrii Consiliului Superior, fiind accesibil specialiștilor cu drept de semnătură înscrși în Tabloul național al urbaniștilor.

(9) Pentru participarea la ședințele Consiliului Superior, membrii acestuia primesc o indemnizație.

(10) Ședințele Consiliului Superior se desfășoară pe bază de regulament propriu de funcționare.

Art. 9. — (1) Președintele Registrului Urbaniștilor din România este desemnat de către Consiliul Superior dintre membrii acestuia, prin vot direct, cu majoritatea voturilor.

(2) Președintele reprezintă Registrul Urbaniștilor din România în relațiile cu autoritățile publice, precum și cu persoanele fizice și juridice din țară și din străinătate.

(3) Președintele conduce lucrările Consiliului Superior și coordonează activitatea directorului executiv, conducător al Secretariatului Registrului Urbaniștilor din România, precum și al birourilor teritoriale.

(4) Președintele poate decide formarea de grupuri de lucru pentru problemele aflate pe agenda Consiliului Superior și se poate implica în medierea litigiilor profesionale, în conformitate cu prevederile regulamentelor aprobate de Consiliul Superior.

(5) În situația imposibilității exercitării mandatului, pe perioade determinate, exercitarea atribuțiilor se delegează președintelui delegat desemnat de către Consiliul Superior dintre membrii acestuia, prin vot direct, cu majoritatea voturilor.

(6) În activitatea pe care o desfășoară, președintele emite decizii.

Art. 10. — (1) Pentru îndeplinirea atribuțiilor Registrului Urbaniștilor din România, Consiliul Superior înființează comisii de specialitate.

(2) Comisiile Registrului Urbaniștilor din România sunt:

1. Comisia profesională;

2. Comisia de examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură;

3. Comisia de disciplină;

4. Comisia de cenzori.

(3) Comisiile au caracter permanent pe durata mandatului încredințat de către Consiliul Superior.

(4) Consiliul Superior poate decide înființarea unor comisii de lucru, altele decât cele prevăzute la alin. (2), cu caracter permanent sau pentru o durată limitată de timp.

(5) Membrii comisiilor trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca membrii Consiliului Superior, potrivit art. 6 alin. (4).

(6) Din Comisia de cenzori va face parte un expert contabil.

(7) Componenta și funcționarea comisiilor se stabilesc prin regulament aprobat de către Consiliul Superior.

(8) Secretariatul comisiilor este asigurat de către Secretariatul Registrului Urbaniștilor din România (*Secretariatul*).

(9) În activitatea desfășurată, comisiile formulează propuneri/întocmesc rapoarte, în conformitate cu prezentul regulament și cu celelalte reglementări aplicabile.

Art. 11. — (1) Comisia profesională are următoarele obiective principale:

a) definirea statutului și monitorizarea stării profesiei, precum și a locului și rolului profesionistului în urbanism și amenajarea teritoriului, în raport cu evoluția așezărilor umane și a teritoriului;

b) evaluarea modului în care practicarea profesiei și exercitarea dreptului de semnătură răspund problemelor de dezvoltare urbană și teritorială și respectă reglementările tehnice în domeniu;

c) creșterea gradului de adecvare a programelor de formare de bază și continuă la necesitățile impuse de dezvoltarea urbană și teritorială.

(2) Comisia profesională are următoarele atribuții, în conformitate cu reglementările în vigoare:

a) elaborează Statutul profesiei de urbanist împreună cu Asociația Profesională a Urbaniștilor din România și elaborează codul deontologic;

b) analizează și evaluează propunerile de reglementări privind activitățile de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și pe cele referitoare la conținutul documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism;

c) întocmește rapoarte privind statutul profesiei în alte țări;

d) propune sau, după caz, evaluează programe și proiecte de cooperare profesională — conferințe, seminare, ateliere;

e) emite propuneri privind dezvoltarea domeniului (participare activă, sprijinirea autorității centrale din domeniu) — modificări ale legislației, ale documentațiilor — și propune noi tipuri de documentații;

f) analizează, la solicitarea Consiliului Superior, precum și pe baza audierii unor experți, după caz, calitatea profesională a unor documentații de amenajare a teritoriului și de urbanism și, în cazul în care se constată încălcarea prezentului regulament, propune suspendarea dreptului de semnătură ca sancțiune disciplinară;

g) analizează modul în care se exercită dreptul de semnătură, inițiind acțiuni de monitorizare;

h) structurează și avizează conținutul programelor de specializare și formare continuă din domeniu, desfășurate de Registrul Urbaniștilor din România, împreună cu autoritatea publică centrală care are în coordonare domeniul amenajării teritoriului și urbanismului și/sau în cooperare cu instituții de învățământ superior sau cu alte persoane juridice;

i) analizează și propune avizarea sau, după caz, recunoașterea programelor academice de formare sau de specializare, precum și a programelor de formare continuă în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului în vederea desăvârșirii calificării.

(3) Obiectivele, atribuțiile, componenta și modul de lucru ale Comisiei de examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură sunt stabilite prin Regulamentul privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism.

(4) Comisia de disciplină are următoarele atribuții principale:

a) se autosesizează;

b) cercetează abaterile disciplinare pentru care a fost sesizată;

c) propune aplicarea uneia dintre sancțiunile disciplinare;

d) dispune sancțiunile disciplinare prevăzute în Regulamentul referitor la organizarea și funcționarea Comisiei de disciplină și le înaintează Consiliului Superior în vederea aplicării acestora prin suspendarea dreptului de practică;

e) formulează propuneri cu privire la fiecare cauză pentru care a fost sesizată.

(5) Comisia de cenzori are ca principală atribuție controlul privind modul în care sunt utilizate resursele Registrului Urbaniștilor din România, verificând:

a) modul în care este gestionat patrimoniul Registrului Urbaniștilor din România;

b) dacă operațiunile financiare se desfășoară în condițiile legii, sunt conforme cu hotărârile Consiliului Superior și dacă se înscriu în prevederile bugetului aprobat;

c) legalitatea bilanțului contabil al Registrului Urbaniștilor din România.

(6) Comisia de cenzori întocmește și transmite Consiliului Superior rapoarte.

Art. 12. — (1) Secretariatul asigură desfășurarea activității curente în baza hotărârilor Consiliului Superior.

(2) Secretariatul se compune din directorul executiv și din personalul angajat cu contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată.

(3) Organigrama este aprobată de Consiliul Superior.

(4) Salarizarea personalului Secretariatului și birourilor teritoriale ale Registrului Urbaniștilor din România se face potrivit reglementărilor în vigoare, specifice instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii.

(5) Directorul executiv este numit de către Consiliul Superior, conform legislației în vigoare.

(6) Directorul executiv are următoarele atribuții principale:

a) conduce activitatea curentă a Registrului Urbaniștilor din România;

b) pune în aplicare hotărârile Consiliului Superior și deciziile președintelui;

c) asigură toate condițiile pentru desfășurarea lucrărilor Consiliului Superior și ale comisiilor de lucru ale Registrului Urbaniștilor din România;

d) asigură gestionarea curentă a patrimoniului Registrului Urbaniștilor din România;

e) asigură întocmirea și execuția bugetului Registrului Urbaniștilor din România;

f) coordonează activitatea birourilor teritoriale ale Registrului Urbaniștilor din România;

g) coordonează activitățile cu caracter economic desfășurate de Registrul Urbaniștilor din România, conform prevederilor art. 3 alin. (1).

(7) Directorul executiv prezintă Consiliului Superior, la fiecare reuniune a acestuia, rapoarte privind activitatea curentă, precum și informări detaliate asupra unor subiecte, ca urmare a solicitării președintelui sau membrilor Consiliului Superior.

(8) În activitatea sa, directorul executiv emite dispoziții.

(9) Regulamentele de organizare și funcționare ale Secretariatului și birourilor teritoriale ale Registrului Urbaniștilor din România se aprobă de Consiliul Superior.

Art. 13. — (1) Resursele financiare ale Registrului Urbaniștilor din România se constituie din tarife, donații, sponsorizări și venituri din activitățile cu caracter economic, inclusiv dobânzile bancare.

(2) Cuantumul tarifelor se stabilește în raport cu cheltuielile necesare de organizare și funcționare ale Registrului Urbaniștilor din România.

(3) Tarifele ce se achită Registrului Urbaniștilor din România sunt:

a) tariful de atestare sau examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură;

b) tariful de înscriere în registru;

c) tariful privind exercitarea dreptului de semnătură, aplicat pe categorii de documentații/studii de fundamentare/părți din documentații/planuri/strategii.

(4) Tariful privind exercitarea dreptului de semnătură se stabilește în mod diferențiat, pentru categoriile de documentații semnate, precum și pentru coordonarea elaborării întregii documentații sau, după caz, elaborarea unor secțiuni ale acesteia sau studii de fundamentare/părți de documentație/strategii/planuri. Achitarea tarifului pe categorii de documentații se face de către coordonatorul documentației de amenajare a teritoriului sau de urbanism, după caz, la data înregistrării documentației la autoritatea administrației publice locale care avizează și aprobă documentația. Achitarea tarifului pentru elaborarea unor părți sau secțiuni ale acesteia/studii de fundamentare/strategii/planuri se face de către specialistul cu drept de semnătură care își exercită dreptul de semnătură pentru partea din documentație/studiul de fundamentare/strategie/planuri.

(5) Pe documentul de achitare a tarifului privind exercitarea dreptului de semnătură se vor consemna datele complete de recunoaștere a documentației, precum și numele coordonatorului; această obligație se referă la toate tipurile de documentație, indiferent dacă sunt realizate în birouri individuale sau în cadrul unor firme.

(6) Cuantumul tarifelor se stabilește de către Consiliul Superior.

(7) În situația susținerii examenului care are drept scop verificarea doar a cunoștințelor privind reglementările în domeniu, cuantumul tarifului de examinare se reduce cu 50%.

(8) Înscrierea stagiariilor în Tabloul național al urbaniștilor se face fără încasarea tarifului de înscriere.

(9) Tarifele pot fi achitate în contul deschis de Registrul Urbaniștilor din România în acest scop sau direct la sediul acestuia.

Art. 14. — (1) Bugetul Registrului Urbaniștilor din România este elaborat de către Secretariat și se supune aprobării Consiliului Superior în conformitate cu reglementările în vigoare.

(2) Bugetul Registrului Urbaniștilor din România cuprinde următoarele capitole:

1. bugetul Consiliului Superior;

2. bugetul comisiilor;

3. bugetul Secretariatului;

4. bugetul birourilor teritoriale.

(3) Consiliul Superior poate transfera unele cheltuieli sau venituri dintr-un capitol în altul, în funcție de realizările/nerealizările respective.

(4) Bilanțul anual al Registrului Urbaniștilor din România este public, iar datele esențiale se afișează pe pagina proprie de internet, la adresa www.rur.ro.

Art. 15. — (1) Pentru activitatea desfășurată, membrii Consiliului Superior, cei ai comisiilor sau, după caz, ai grupurilor de lucru primesc indemnizații care se acordă pentru prezența la ședințe, seminare, conferințe, ateliere, întruniri și alte asemenea manifestări, pentru deplasări și pentru alte activități legate de exercitarea atribuțiilor Registrului Urbaniștilor din România.

(2) Cuantumul indemnizațiilor se stabilește de Consiliul Superior.

CAPITOLUL III

Evidența și înscrierea în registru

Art. 16. — (1) Înregistrarea specialiștilor cu drept de semnătură în urbanism și amenajarea teritoriului și a specialiștilor stagiaari, precum și evidența altor categorii de profesioniști în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului se organizează distinct în cadrul Tabloului național al urbaniștilor.

(2) Tabloul național al urbaniștilor cuprinde patru părți:

1. specialiști cu drept de semnătură;

2. stagiaari;

3. experți tehnici extrajudiciari;

4. profesioniști în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului.

(3) Partea referitoare la specialiștii cu drept de semnătură cuprinde coordonarea elaborării de tipuri de documentații, precum și elaborarea unor părți ale acestora/studii de fundamentare/strategii/planuri, pentru care este acordat dreptul de semnătură.

(4) Coordonarea elaborării documentației de amenajarea teritoriului și de urbanism cuprinde:

1. planul de amenajare a teritoriului național, simbol „A”;

2. planurile de amenajare a teritoriului județean, planurile de amenajare a teritoriului regional, planurile de amenajare a teritoriului interjudețean și planurile de amenajare a teritoriului frontalier, simbol „B”;

3. planurile de amenajare a teritoriului interorășenesc sau intercomunal, simbol „C”;

4. planurile de amenajare a teritoriului metropolitan și planurile de amenajare a teritoriului periurban al principalelor municipii și orașe, simbol „C1”;

5. planurile urbanistice generale de municipii împreună cu regulamentele locale aferente acestora, simbol „D”;

6. planurile urbanistice generale de orașe și comune împreună cu regulamentele locale aferente acestora, simbol „D3”;

7. planurile urbanistice zonale împreună cu regulamentele locale aferente acestora, simbol „Dz0”;

8. planurile urbanistice zonale și regulamentele locale de urbanism aferente pentru parcelări de locuințe și alte funcții asociate acestora, simbol „Dz1”;

9. planurile urbanistice zonale și regulamentele locale de urbanism aferente care au drept subiect o parcelare nouă pentru realizarea în exclusivitate de locuințe, cu maximum 20 de parcele, nu mai mari de 1.000 m² fiecare, simbol „Dz2”;

10. planurile urbanistice de detaliu, simbol „E”;

11. planurile urbanistice de detaliu care au drept subiect amplasarea unei construcții de importanță redusă, așa cum este definită în Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, simbol „E1”.

(5) Elaborarea unei părți din documentația de amenajare a teritoriului sau de urbanism sau a studiilor de fundamentare cuprinde:

1. cadrul natural și calitatea mediului, simbol „F1”;
2. dezvoltarea economică a teritoriului, simbol „F2”;
3. demografia și forța de muncă, simbol „F3”;
4. echiparea tehnică a teritoriului, simbol „F4”;
5. protejarea și dezvoltarea patrimoniului natural, simbol „F5”;
6. protejarea și dezvoltarea patrimoniului construit, simbol „F6”;
7. echipare edilitară, simbol „G1”;
8. sociologie urbană și demografie, simbol „G2”;
9. calitatea mediului, simbol „G3”;
10. economie urbană, simbol „G4”;
11. studii de istorie urbană, simbol „G5”;
12. amenajare peisagistică, simbol „G6”;
13. căi de comunicații și transporturi, simbol „G7”;
14. studii de teren, simbol „G8”;
15. alte studii, simbol „G9”.

(6) Prin *coordonarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism* se înțelege și elaborarea acelor părți din documentații de către specialistul a cărui pregătire profesională corespunde prevederilor art. 10-12 din Regulamentul privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Registrului Urbaniștilor din România nr. 101/2010.

(7) Evidența privind alte categorii de profesioniști în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului are caracter informativ și este organizată pe următoarele capitole:

1. cercetători și elaboratori de studii de specialitate;
2. specialiști în administrația publică;
3. specialiști în managementul urban;
4. specialiști în formare academică și continuă;
5. specialiști în dezvoltare economică urbană și rurală;
6. specialiști în dreptul urbanismului;
7. specialiști în mediere și participarea populației;
8. experți tehnici judiciari și extrajudiciari în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului;
9. alți specialiști stabiliți de Consiliul Superior.

(8) Evidența specialiștilor în coordonarea elaborării documentațiilor, precum și în elaborarea unor părți ale acestora, prevăzute la alin. (4) și (5), se organizează pe domenii de specialitate.

(9) În Tabloul național al urbaniștilor și în evidența privind alte categorii de profesioniști, înregistrarea se face în ordine alfabetică.

(10) Consiliul stabilește dreptul de semnătură pentru părți ale documentațiilor, precum și domenii de specialitate ale altor categorii de profesioniști, în raport cu conținutul documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism.

Art. 17. — Documentația necesară la înscrierea în Tabloul național al urbaniștilor este următoarea:

a) pentru specialiști cu drept de semnătură sau alt drept echivalent pentru documentații de amenajare a teritoriului și de urbanism:

- formular-tip de înscriere;
- certificat de atestare a dreptului de semnătură eliberat de comisia de examinare;
- dovada achitării tarifului de înscriere;

b) pentru stagiaari:

- formular-tip de înscriere;
- cerere de admitere la stagiu;
- titlul oficial de calificare-copie;
- recomandarea a 2 specialiști cu drept de semnătură sau alt drept echivalent care sprijină cererea de primire în profesie ca stagiar, dintre care unul garantează îndrumarea profesională efectivă pe întreaga perioadă a stagiului, potrivit îndrumarului de stagiu aprobat de Consiliul Superior;

c) pentru alte categorii de profesioniști din domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului:

- formular-tip de înscriere;
- titlul oficial de calificare — copie;
- diplome postuniversitare, alte titluri oficiale de calificare — copie;
- listă de articole și cărți publicate, după caz;
- curriculum vitae;
- dovada achitării tarifului de înscriere.

Art. 18. — (1) Datele înscrise în Tabloul național al urbaniștilor, pe baza formularelor-tip de înscriere, vor avea următoarea structură:

- a) numele, domiciliul și data nașterii;
- b) denumirea titlului oficial de calificare, anul eliberării, instituția de învățământ superior emitentă și numărul acestuia; alte diplome sau acte care atestă studii postuniversitare ori specializări;
- c) anul atestării dreptului de semnătură sau a altui drept echivalent, după caz;
- d) numărul de înregistrare în Tabloul național al urbaniștilor, în ordinea cronologică a înregistrării;
- e) forma de exercitare a profesiei;
- f) lista lucrărilor efectuate;
- g) distincții acordate de statul român, de alte state, de instituții sau autorități din țară și din străinătate;
- h) diplome și specializări, obținute ulterior înscrierii în Tabloul național al urbaniștilor;
- i) sancțiuni;
- j) perioadele și motivele de suspendare a dreptului de semnătură — când este cazul;
- k) data și motivele radierii din Tabloul național al urbaniștilor.

(2) Datele înscrise în Tabloul național al urbaniștilor, potrivit alin. (1), se vor adapta de Consiliul Superior în funcție de categoria de specialiști cu drept de semnătură sau alt drept echivalent și stagiaari stabilită la art. 16.

CAPITOLUL IV

Accesul la informațiile din Tabloul național al urbanistilor

Art. 19. — (1) Tabloul național al urbanistilor este public. Secretariatul Registrului Urbanistilor din România are obligația să furnizeze terților interesați informații privind datele înregistrate în evidența specialiștilor cu drept de semnătură, care au fost publicate și care nu au caracter confidențial.

(2) Evidența specialiștilor se afișează în format electronic pe pagina de internet la adresa www.rur.ro și se actualizează în fiecare lună.

Art. 20. — (1) Secretariatul Registrului Urbanistilor din România are obligația de a elibera, pe cheltuiala persoanei solicitante, certificate ce vor conține datele înregistrate, care prin natura lor sunt publice, privitoare la un specialist cu drept de semnătură sau alt drept echivalent în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului ori la un profesionist aflat în baza de date.

(2) Certificatele vor fi înseriate, vor fi semnate de președintele Registrului Urbanistilor din România, vor conține data eliberării, precum și timbrul sec cu sigla Registrului Urbanistilor din România. Eliberarea lor va fi consemnată într-un registru de evidență.

CAPITOLUL V

Sanctiuni disciplinare

Art. 21. — În raport cu gravitatea abaterilor săvârșite și cu urmările acestora, Comisia de disciplină poate propune aplicarea următoarelor sancțiuni disciplinare:

- a) avertisment scris;
- b) mustrare scrisă;
- c) suspendarea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, pentru o perioadă de la 6 luni la 36 de luni.

Art. 22. — (1) Suspendarea pentru o perioadă de 6-36 de luni a dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism se aplică în următoarele cazuri:

- a) elaborarea documentațiilor fără respectarea prevederilor legale;
- b) nerespectarea dreptului de autor și/sau însușirea, fără menționarea autorului, a proprietății intelectuale a acestuia;
- c) neparticiparea la formele de perfecționare continuă stabilite prin regulamentul specific;
- d) alte fapte care prejudiciază grav onoarea și prestigiul profesiei de urbanist;
- e) neachitarea tarifelor privind exercitarea dreptului de semnătură;
- f) furnizarea de orice fel de informație care se dovedește a fi falsă, inclusiv eliberarea unor documente fără suport real pentru stagieri;

- g) aplicarea ștampilei de compezență.

(2) Decizia de suspendare are formă scrisă și va conține în mod obligatoriu motivarea sa în fapt și în drept.

(3) Decizia de suspendare își produce efectele din momentul comunicării și publicării acesteia pe pagina de internet, la adresa www.rur.ro, termenul curgând din momentul depunerii ștampilei la sediul Registrului Urbanistilor din România.

(4) În termen de 15 zile din momentul comunicării și al publicării deciziei de suspendare pe pagina de internet,

specialiștii al căror drept de semnătură a fost suspendat sunt obligați să depună ștampila la sediul Registrului Urbanistilor din România.

(5) Decizia de suspendare se comunică în termen de 15 zile celor interesați, se publică pe site-ul Registrului Urbanistilor din România, se afișează la sediul birourilor teritoriale și se înscrie în registru.

(6) În decizia de suspendare a dreptului de semnătură se precizează termenele și procedura de contestare a acesteia.

Art. 23. — Persoanele care se consideră vătămate pot face contestație la Consiliul Superior împotriva deciziilor de neacordare sau de suspendare a dreptului de semnătură și se pot adresa instanțelor judecătorești competente.

CAPITOLUL VI

Retragerea dreptului de semnătură

Art. 24. — (1) Dreptul de semnătură poate fi retras numai în următoarele cazuri:

- a) prin renunțarea în scris a persoanei în cauză;
- b) dacă nu mai sunt îndeplinite cerințele în baza căruia a fost acordat;
- c) prin deces;
- d) dacă persoana în cauză a fost condamnată definitiv pentru o faptă prevăzută de legea penală ca urmare a unei infracțiuni în exercitarea dreptului de semnătură.

(2) Retragerea dreptului de semnătură atrage radierea din Tabloul național al urbanistilor.

CAPITOLUL VII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 25. — (1) Consiliul Superior se desemnează pentru o perioadă de 5 ani.

(2) Mandatul Consiliului Superior constituit anterior intrării în vigoare a prezentului regulament se prelungește de drept cu 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentului regulament.

Art. 26. — (1) Comisiile de specialitate se desemnează de către Consiliul Superior pentru o perioadă de 5 ani.

(2) Mandatul comisiilor de specialitate constituite anterior intrării în vigoare a prezentului regulament se prelungește de drept cu 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentului regulament.

Art. 27. — Prezentul regulament poate fi modificat sau completat la propunerea Consiliului Superior, cu avizul autorității publice centrale care are în coordonare domeniul amenajării teritoriului și urbanism.

Art. 28. — Hotărârile Consiliului Superior privind tarifele de exercitare a dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, de dobândire a dreptului de semnătură și de înscriere în registru, codul deontologic al urbanistului, componența Consiliului Superior, a Comisiei de examinare în vederea dobândirii dreptului de semnătură, Comisiei profesionale și Comisiei de disciplină, precum și a redacției publicațiilor Registrului Urbanistilor din România se afișează pe pagina proprie de internet, la adresa www.rur.ro.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 187

din 19 mai 2025

Dosar nr. 657/1/2025

Completul compus din:

Eleni Cristina Marcu	— președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Lia Savonea	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Alin Sorin Nicolescu	— judecător la Secția penală
Mircea Mugurel Șelea	— judecător la Secția penală
Adriana Ispas	— judecător la Secția penală
Mihail Udroi	— judecător la Secția penală
Adrian Glugă	— judecător la Secția penală
Mihai Alexandru Mihalcea	— judecător la Secția penală

1. S-a luat în examinare sesizarea formulată de către Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie în Dosarul nr. 439/253/2021, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Dacă în cazul tentativei la infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 32 din Codul penal raportat la art. 233-234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează prin raportare la pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită în formă consumată, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal, sau în raport cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, deoarece tentativa este o formă (atipică) a infracțiunii pentru care limitele de pedeapsă se reduc la jumătate, conform art. 237 din Codul penal raportat la art. 33 alin. (1) și (2) teza întâi din Codul penal, situație în care termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează conform art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal.”

2. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și ale art. 34 alin. (1) și (4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2013, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

3. Ședința este prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Eleni Cristina Marcu.

4. La ședința de judecată participă Florin Nicușor Mihalache, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

5. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Ecaterina Nicoleta Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

6. Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând că, drept urmare a solicitărilor formulate, în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosar a fost transmis un punct de vedere de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și

Justiție, iar Direcția legislație, jurisprudență și contencios a Înaltei Curți de Casație și Justiție a depus practica judiciară identificată cu privire la problema de drept dedusă interpretării.

7. Totodată, a arătat că raportul întocmit de către judecătorul-raportor a fost depus la dosar, acesta fiind comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

8. Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, doamna judecător Eleni Cristina Marcu, constatând că nu sunt chestiuni prealabile, a acordat cuvântul în dezbateri.

9. Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie, având cuvântul referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării, a apreciat că, în cauză, nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală.

10. Din analiza încheierii prin care s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală rezultă că instanța care a formulat sesizarea este dintre cele prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, cauza se află în ultimul grad de jurisdicție, iar problema de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație Justiție nu a făcut obiectul unei hotărâri prealabile sau al unui recurs în interesul legii și nici nu formează obiectul unui asemenea recurs.

11. În ceea ce privește condiția existenței unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, reprezentantul Ministerului Public a învederat că aceasta nu este îndeplinită din perspectiva inexistenței unei veritabile chestiuni de drept care să necesite o dezlegare din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile. Astfel, sintagma „săvârșirea unei infracțiuni” este definită de art. 174 din Codul penal ca fiind „săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă”, iar în art. 187 din Codul penal este definită sintagma „pedeapsă prevăzută de lege” ca fiind „pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei”.

12. Totodată, reprezentantul Ministerului Public a învederat că și doctrina este unanimă în ceea ce privește problema de drept supusă dezlegării, fiind în sensul că, la calculul termenului de prescripție, raportarea se face întotdeauna la maximul special al pedepsei prevăzut de lege pentru infracțiunea consumată.

13. În raport cu aceste considerente, reprezentantul Ministerului Public a apreciat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării formulate de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie.

14. Constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a declarat dezbaterile închise, iar completul a reținut dosarul în pronunțare asupra problemei de drept supuse dezlegării.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE —
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR
CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

15. Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, prin Încheierea de ședință din data de 13 martie 2025, pronunțată în Dosarul nr. 439/253/2021, care are ca obiect apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Măcin, de inculpatul A și de părțile civile C și D (decedat), prin procurist E, împotriva Sentinței penale nr. 164, pronunțată în data de 16.11.2023 de Judecătoria Măcin în Dosarul penal nr. 439/253/2021, a sesizat, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Dacă în cazul tentativei la infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 32 din Codul penal raportat la art. 233-234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează prin raportare la pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită în formă consumată, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal, sau în raport cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, deoarece tentativa este o formă (atipică) a infracțiunii pentru care limitele de pedeapsă se reduc la jumătate, conform art. 237 din Codul penal raportat la art. 33 alin. (1) și (2) teza întâi din Codul penal, situație în care termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează conform art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal.”*

II. Expunerea succintă a cauzei

16. Prin Sentința penală nr. 164 din data de 16 noiembrie 2023, pronunțată în Dosarul penal nr. 439/253/2021, Judecătoria Măcin a respins cererile de repunere pe rol a cauzei, ca neîntemeiate, formulate de persoana vătămată F și mandatară E.

17. În temeiul art. 386 din Codul de procedură penală, a dispus schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de tâlhărie calificată sub forma prevăzută de art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal în infracțiunile de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal, și violare de domiciliu, prevăzută de art. 224 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal, privind pe inculpații A și B.

18. A respins, ca neîntemeiată, cererea de schimbare a încadrării juridice formulată de către mandatară E, în numele persoanelor vătămate F și D, a faptelor de lovire sau alte violențe, prevăzute de art. 193 alin. (2) din Codul penal, săvârșite de inculpații A și B asupra persoanei vătămate C în infracțiunea de tentativă la omor, conform art. 32 din Codul penal raportat la art. 188 din Codul penal, sau vătămare corporală, prevăzută de art. 194 alin. (1) lit. e) din Codul penal.

19. În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. e) teza I din Codul de procedură penală a dispus încetarea procesului penal față de inculpații A și B pentru săvârșirea infracțiunilor de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal, și violare de domiciliu, prevăzută de art. 224 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 din Codul penal, față de persoana vătămată C, ca urmare a lipsei plângerii prealabile.

20. În temeiul art. 193 alin. (2) din Codul penal, raportat la art. 61 alin. (4) lit. c) din Codul penal, a condamnat pe inculpatul B pentru săvârșirea infracțiunii de lovire sau alte violențe,

prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal, față de persoana vătămată G, la pedeapsa de 200 zile-amendă, iar în baza art. 61 alin. (2) din Codul penal a stabilit suma corespunzătoare unei zile-amendă la 15 lei, astfel că inculpatul B are de executat o amendă de 3.000 lei.

21. A atras atenția inculpatului B asupra prevederilor art. 14 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, cu referire la art. 63 alin. (1) din Codul penal, respectiv că în situația în care, cu rea-credință, nu execută pedeapsa amenzii, în tot sau în parte, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu numărul corespunzător de zile cu închisoarea și a pus în vedere inculpatului B că, potrivit art. 559 alin. (1) din Codul de procedură penală, are obligația să depună recipisa de plată integrală a amenzii la judecătorul delegat cu executarea din cadrul Judecătoriei Măcin în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

22. În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatului H pentru săvârșirea infracțiunii de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, întrucât fapta nu există, și achitarea inculpatului I pentru săvârșirea infracțiunii de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, întrucât fapta nu există.

23. În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală a dispus achitarea inculpatului H pentru săvârșirea infracțiunii de fals intelectual, prevăzută de dispozițiile art. 321 din Codul penal, privind întocmirea procesului-verbal de ridicare a bunurilor din 14.10.2018, întrucât fapta nu există, și achitarea inculpatului I pentru săvârșirea infracțiunii de fals intelectual, prevăzută de dispozițiile art. 321 din Codul penal, privind întocmirea procesului-verbal de ridicare a bunurilor din 14.10.2018, întrucât fapta nu există.

24. În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală, cu referire la art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, a dispus achitarea inculpatului H pentru săvârșirea infracțiunii de fals intelectual, prevăzută de dispozițiile art. 321 din Codul penal, privind „proces-verbal/4.12.2018”, întrucât nu există probe că inculpatul a săvârșit infracțiunea.

25. În temeiul art. 396 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală cu referire la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, a dispus achitarea inculpatului H pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, în forma prevăzută de art. 132 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, întrucât fapta nu există, și achitarea inculpatului I pentru săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, în forma prevăzută de art. 132 din Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, întrucât fapta nu există.

26. În temeiul prevederilor art. 397 raportat la art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală, instanța a lăsat nesoluționată acțiunea civilă promovată de părțile civile C și D în contradictoriu cu inculpații A și B, prin care au solicitat daune morale în sumă de 30.000 lei, respectiv 15.000 lei.

27. În temeiul art. 19, art. 25 alin. (3) și art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală, cu referire la art. 1.357 din Codul civil, a obligat inculpatul B la plata sumei de 3.000 lei cu titlu de despăgubiri morale în favoarea părții civile G și a respins restul pretențiilor civile formulate în cauză, iar în baza art. 274 alin. (1) din Codul de procedură penală instanța a obligat inculpatul B la plata către stat a sumei de 13.000 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

28. Împotriva Sentinței penale nr. 164, pronunțată în data de 16.11.2023 de Judecătoria Măcin în Dosarul penal

nr. 439/253/2021, au declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Măcin, inculpatul A și părțile civile C și D (decedat), prin procurist E.

29. La termenul de judecată din data de 23.01.2025, după punerea în discuția părților și a reprezentantului Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța a cererii formulate din oficiu, s-a dispus schimbarea încadrării juridice față de inculpatul A, din infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, în tentativă la infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 32 din Codul penal raportat la art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, și față de inculpatul B, din infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, în tentativă la infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 32 din Codul penal raportat la art. 233 și art. 234 alin. (1) lit. f) din Codul penal.

III. Punctele de vedere ale reprezentantului Ministerului Public și ale părților asupra admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu problema de drept

30. La termenul de judecată din data de 27.02.2025, reprezentantul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța a apreciat că sunt îndeplinite dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, în sensul că această chestiune a cărei lămurire urmează a se solicita a apărut în fața instanței de apel, este o chestiune de care depinde soluționarea pe fond a cauzei și nu există pronunțate decizii în recurs în interesul legii sau hotărâri prealabile cu același obiect.

31. Apelantul inculpat-intimat A și intimatul-inculpat B, prin apărător, apelantul-parte civilă C, personal, procuristul E, pentru apelanta-parte civilă D (decedat), dar și intimatul-inculpat I, prin apărător ales, au formulat concluzii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu problema observată de către Curtea de Apel Constanța, în vederea dezlegării acestei chestiuni și pronunțării unei hotărâri prealabile, apreciind că sunt îndeplinite dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, urmând a fi sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție în temeiul art. 476 din Codul de procedură penală.

32. Intimatul-inculpat H, prin apărător, s-a opus sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru că această sesizare nu este în avantajul inculpatului. Astfel, a apreciat că atât tentativa, cât și recidiva postexecutorie sunt aspecte ce țin de pedeapsă, de criterii generale de individualizare a pedepsei, iar calculul termenului de prescripție ar fi prin raportare la dispozițiile art. 187 din Codul penal, și anume la pedeapsa în forma consumată.

IV. Punctul de vedere al completului de judecată care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

33. Completul de judecată de la Curtea de Apel Constanța investit cu soluționarea cauzei penale nr. 439/253/2021 a apreciat necesară dezlegarea chestiunii de drept, de a cărei soluționare depinde soluția pe fondul cauzei, în contextul în care, ca formă de activitate infracțională incriminată și pedepsită, deși imperfectă, tentativa este în esență o infracțiune, iar singurul temei al răspunderii penale este infracțiunea.

34. De altfel, în art. 174 din Codul penal, prin expresiile „săvârșirea unei infracțiuni” sau „comiterea unei infracțiuni” se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora în calitate de coautor, instigator sau complice.

35. În doctrină s-a arătat că definiția legală a tentativei pune în evidență că aceasta, ca formă atipică a infracțiunii, prezintă nu numai particularități subiective, presupunând întotdeauna

hotărârea de a săvârși infracțiunea, dar și particularități de ordin obiectiv, presupunând, în raport cu felul neizbutirii, două modalități distincte ale întreruperii executării sau neproducerii rezultatului, chiar în condițiile unei executări duse până la capăt¹.

36. De asemenea, s-a mai arătat că „Tentativa este o formă de infracțiune care se situează, în faza de executare a infracțiunii, între începutul executării acțiunii ce constituie elementul material al laturii obiective și producerea rezultatului socialmente periculos. Tentativa, ca formă a infracțiunii, se caracterizează prin aceea că întotdeauna rezultatul nu se va produce fie datorită întreruperii actului de executare, fie datorită altor împrejurări, când actul de executare a fost efectuat în întregime”².

37. În acest context, instanța de sesizare a considerat că intervine problema calculului termenului de prescripție a răspunderii penale, respectiv dacă acest termen se calculează în raport cu limitele de pedeapsă pentru fapta consumată sau se au în vedere limitele de pedeapsă reduse la jumătate, conform art. 33 alin. (2) din Codul penal.

38. Sub acest aspect, în doctrină s-a arătat că, „În caz de tentativă, termenul de prescripție depinde însă de pedeapsa prevăzută de lege pentru această formă (imperfectă, atipică) a infracțiunii. Cum tentativa este ea însăși o infracțiune, cu toate elementele obiective și subiective ale unei infracțiuni, diferențiată de infracțiunea consumată doar prin gradul de realizare a laturii sale obiective, apare firesc, în raport de prevederile art. 154 din Codul penal, care se referă la infracțiunea săvârșită, ca durata termenului de prescripție să se stabilească, în situația examinată, în raport cu pedeapsa legală a tentativei”³.

39. Instanța de sesizare a considerat că trebuie efectuată distincția dintre tentativă, ca formă a infracțiunii, și cauzele de agravare și atenuare a răspunderii penale, astfel cum reiese din dispozițiile art. 187 din Codul penal, unde se arată că „Prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei”.

40. Tentativa nu este o cauză de reducere sau de majorare a pedepsei, ci constituie ea însăși o infracțiune. Sub acest aspect, în Decizia nr. 18 din 8.04.1971 a fostului Tribunal Suprem s-a arătat că „la calculul termenului de prescripție a răspunderii penale trebuie să se țină seama de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, iar nu de pedeapsa aplicabilă efectiv ca efect al existenței unor cauze de modificare a răspunderii penale în funcție de împrejurările în care s-a săvârșit fapta, în speță fiind reținută scuza provocării, cauză de atenuare a răspunderii penale”.

41. Elementele circumstanțiale, atenuante, precum și cauzele de reducere a pedepsei se referă la anumite împrejurări, stări, situații, întâmplări, calități sau alte date care au legătură cu fapta sau cu persoana inculpatului, sunt exterioare conținutului infracțiunii (formeii acesteia, tentativă sau fapt consumat) și au efecte doar în ceea ce privește gradul de pericol social al faptei, fiind criterii de individualizare a pedepsei.

42. Distinct de aceste cauze de reducere și de majorare a pedepsei, se regăsesc cazurile de reducere a pedepsei, astfel cum rezultă din dispozițiile art. 79 din Codul penal: „(1) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect reducerea pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se

¹ *Legea penală și infracțiunea* — Narcis Giurgiu — Editura Gama, Iași, 1994.

² *Drept penal român — Partea generală* — Mitrache Constantin și Cristian Mitrache — Editura Universul Juridic, 2014.

³ *Codul penal comentat și adnotat* — Vasiliu Teodor, Antoniu Ștefan, Daneș Ștefan, Dăringă Gheorghe, Lucinescu Dumitru, Papadopol Vasile, Pavel Doru, Popescu Dumitru și Rămureanu Virgil — Editura Științifică, București, 1972, pag. 122.

reduc prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare **la tentativă**, circumstanțe atenuante și cazuri speciale de reducere a pedepsei, în această ordine.

(2) Dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la circumstanțe agravante, infracțiune continuată, concurs sau recidivă.

(3) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente una sau mai multe cauze de reducere a pedepsei și una sau mai multe cauze de majorare a pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc conform alin. (1), după care limitele de pedeapsă rezultate se majorează conform alin. (2).⁴

43. Prin urmare, instanța de sesizare a arătat că însuși legiuitorul a clasificat cazurile (la modul general) de reducere a limitelor de pedeapsă, *tentativa* fiind menționată distinct, ca formă a infracțiunii, urmată de circumstanțele atenuante (*cauză de reducere a pedepsei*) și *cazurile* speciale de reducere a pedepsei, în această ordine [putând fi, de exemplu, reținerea dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, ca urmare a recunoașterii învinuirii].

44. Totodată, se remarcă și orientarea jurisprudențială a Înaltei Curți de Casație și Justiție în ceea ce privește definirea ca *formă a infracțiunii*, prin reținerea dispozițiilor art. 308 din Codul penal, referitoare la funcționari (alții decât publici), în funcție de infracțiunile reținute, prevăzute de art. 289-292, 295, 297-300 și 304 din Codul penal, dar și a dispozițiilor art. 199 din Codul penal, cu consecința stabilirii termenului general de prescripție a răspunderii penale, în funcție de infracțiunile de la art. 188, 189 și 193-195 din Codul penal, când sunt săvârșite asupra unui membru de familie.

45. Astfel, prin Decizia nr. 1 din 19 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 10 februarie 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit că „dispozițiile art. 308 din Codul penal reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii de delapidare prevăzute de art. 295 din Codul penal. La calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale se ține seama de pedeapsa prevăzută de art. 295 din Codul penal raportat la art. 308 alin. (2) din Codul penal”.

46. Totodată, prin Decizia nr. 58 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 965 din 25 octombrie 2023, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit că:

„*Incriminarea din art. 199 alin. (1) din Codul penal reprezintă o variantă agravată a infracțiunii de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal.*

Termenul general de prescripție pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe în modalitatea violenței în familie, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 199 alin. (1) din Codul penal, este cel arătat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.”

47. Pe de altă parte, instanța de sesizare a considerat că se impune a se clarifica dacă tentativa este o formă a infracțiunii, o formă atipică a acesteia, ce presupune punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost întreruptă ori nu și-a produs efectul, sau constituie o cauză de atenuare a răspunderii penale, cu consecințe asupra analizei dispozițiilor art. 154 din Codul penal, prin raportare la pedeapsa prevăzută de lege pentru *infracțiunea săvârșită*, dar și a dispozițiilor art. 187 din Codul penal.

48. În acest sens, în doctrină s-a statuat că „se are în vedere pedeapsa pentru *infracțiunea consumată*, chiar dacă fapta a rămas în faza tentativei sau este doar o contribuție de instigator sau complice la săvârșirea infracțiunii”⁴.

49. De asemenea, instanța de sesizare a considerat că trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 2 alin. (1) din Codul penal, privind legalitatea sancțiunilor de drept penal, potrivit cărora „Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță care se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală”, iar, potrivit alin. (3), „Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia”, principiu în baza căruia se aplică pedepsele prevăzute de lege, inclusiv în cazul tentativei, dar și stabilirea unei echități juridice față de persoanele care răspund penal pentru comiterea unei infracțiuni în faza de tentativă, când limitele de pedeapsă, în virtutea legii, se reduc la jumătate, față de situația în care se calculează termenul general de prescripție a răspunderii penale, unde raportarea la dispozițiile art. 154 din Codul penal se face la pedeapsa prevăzută de lege pentru forma consumată a infracțiunii, chiar dacă autorul este judecat pentru o infracțiune tentată.

V. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

50. Din perspectiva hotărârilor obligatorii, menite să asigure dezlegarea unor chestiuni de drept, a fost identificată o hotărâre care prezintă semnificație sub aspectul chestiunii ce formează obiectul întrebării prealabile, respectiv Decizia Tribunalului Suprem nr. 18/1971, prin care s-a statuat că, „În toate ipotezele, pentru stabilirea termenului de prescripție a răspunderii penale va fi avută în vedere pedeapsa prevăzută de lege în textul incriminator, cu ignorarea eventualelor cauze de atenuare sau agravare”.

51. În ceea ce privește deciziile de speță, în urma examenului de jurisprudență efectuat la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție de către Direcția legislație, jurisprudență și contencios — Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței, a fost identificată Decizia nr. 244/A din 27 iulie 2023, pronunțată de Secția penală, în care s-a reținut: „În privința formei tentate, se constată că aceasta nu influențează durata termenului de prescripție ce se va determina prin raportare la sancțiunea/pedeapsa prevăzută de norma de incriminare, potrivit art. 187 din Codul penal (prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei), fiind fără relevanță dispoziția referitoare la sancționarea tentativei.”

VI. Dispoziții legale incidente

Codul penal

Art. 15. — Trăsăturile esențiale ale infracțiunii

(1) Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

(2) Infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale.

Art. 32. — Tentativa

(1) Tentativa constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul.

(2) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

⁴ Explicațiile noului Cod penal — Alexandru Boroi, Constantin Mitache, George Antoniu, Tudorel Toader ș.a. — Editura Universul Juridic, București, 2015, pag. 154.

Art. 33. — Pedepsirea tentativei

(1) Tentativa se pedepsește numai când legea prevede în mod expres aceasta.

(2) Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea consumată legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

Art. 79. — Concursul între cauze de atenuare sau de agravare

(1) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect reducerea pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la tentativă, circumstanțe atenuante și cazuri speciale de reducere a pedepsei, în această ordine.

(2) Dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la circumstanțe agravante, infracțiune continuată, concurs sau recidivă.

(3) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente una sau mai multe cauze de reducere a pedepsei și una sau mai multe cauze de majorare a pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc conform alin. (1), după care limitele de pedeapsă rezultate se majorează conform alin. (2).

Art. 154. — Termenele de prescripție a răspunderii penale

(1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt: (...)

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani; (...)

Art. 174. — Săvârșirea unei infracțiuni

Prin săvârșirea unei infracțiuni sau comiterea unei infracțiuni se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora în calitate de coautor, instigator sau complice.

Art. 187. — Pedeapsă prevăzută de lege

Prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

Art. 233. — Tâlhăria

Furtul săvârșit prin întrebuițarea de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuițarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să își asigure scăparea se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Art. 234. — Tâlhăria calificată

(1) Tâlhăria săvârșită în următoarele împrejurări:

a) prin folosirea unei arme ori substanțe explozive, narcotice sau paralizante;

b) prin simularea de calități oficiale;

c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;

d) în timpul nopții;

e) într-un mijloc de transport sau asupra unui mijloc de transport;

f) prin violare de domiciliu sau sediu profesional, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi;

g) profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze.

(2) Tâlhăria săvârșită în condițiile art. 229 alin. (3) se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează tâlhăria care a avut ca urmare vătămarea corporală.

Art. 237. — Sancționarea tentativei

Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 233-235 se pedepsește.

VII. Opinia judecătorului-raportor

52. Judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie nu este admisibilă, întrucât una dintre condițiile de admisibilitate ce rezultă din economia dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală nu este îndeplinită, respectiv existența unei veritabile probleme de drept care să necesite o dezlegare cu valoare de principiu din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

VIII. Înalta Curte de Casație și Justiție

53. În urma examinării sesizării formulate de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, a raportului întocmit de judecătorul-raportor și a problemei ce se solicită a fi dezlegată, constată că sesizarea este inadmisibilă.

54. În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatănd că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

55. Din examinarea textului legal mai sus enunțat se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor trei condiții:

— să existe o cauză în curs de judecată, iar instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea ei în ultimă instanță;

— soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării;

— chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

56. Raportând aceste condiții de admisibilitate la sesizarea ce face obiectul prezentei cauze, se constată că nu sunt îndeplinite cumulativ toate aceste condiții.

57. Astfel, cu privire la prima condiție, se constată că este îndeplinită în cauză, solicitarea de lămurire a problemei de drept invocate aparținând unei instanțe investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie, pe rolul căreia se află înregistrat Dosarul nr. 439/253/2021 ce are ca obiect apelurile formulate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Măcin, de inculpatul A și de părțile civile C și D

(decedat), prin procurist E, împotriva Sentinței penale nr. 164, pronunțată în data de 16.11.2023 de Judecătoria Măcin în Dosarul penal nr. 439/253/2021.

58. În ceea ce privește condiția ce vizează caracterul de noutate și de actualitate a problemei de drept invocate în cauză, din verificările efectuate la nivelul instanței supreme a fost identificată Decizia Tribunalului Suprem nr. 18/1971, prin care s-a statuat că, „În toate ipotezele, pentru stabilirea termenului de prescripție a răspunderii penale va fi avută în vedere pedeapsa prevăzută de lege în textul incriminator, cu ignorarea eventualelor cauze de atenuare sau agravare”.

59. În contextul în care prin această decizie nu s-a statuat asupra naturii juridice a tentativei, respectiv dacă este o formă atipică a infracțiunii sau este o cauză de atenuare a pedepsei, se poate aprecia că problema de drept supusă dezlegării este încă de actualitate, în condițiile în care pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu este înregistrat un recurs în interesul legii privind problema de drept supusă dezlegării.

60. În schimb, în ceea ce privește condiția existenței unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, se consideră că aceasta nu este îndeplinită în cauză din perspectiva inexistenței unei veritabile chestiuni de drept care să necesite o dezlegare din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

61. Astfel, deși în cuprinsul dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală nu se menționează expres, cu ocazia verificării admisibilității sesizării trebuie analizată și existența unei veritabile chestiuni de drept, care să facă necesară o rezolvare de principiu prin pronunțarea unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție, așa cum s-a statuat în mod constant în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

62. În jurisprudența sa, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a statuat că scopul acestei proceduri este de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 475 din Codul de procedură penală, trebuie efectuată doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții (*Decizia nr. 16 din 22 mai 2015*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015; *Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016; *Decizia nr. 6 din 2 martie 2016*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 287 din 15 aprilie 2016). Interpretarea urmărește cunoașterea înțelesului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, așa încât procedura prealabilă nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate. În plus, în situația în care o simplă lectură a textelor legale a căror interpretare se solicită este suficientă pentru a înțelege voința legiuitorului, o intervenție din partea instanței supreme nu este necesară (*Decizia nr. 19 din 27 septembrie 2016*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 874 din 1 noiembrie 2016).

63. Prin Decizia nr. 22 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1057 din 28 decembrie 2016, s-a stabilit că „(...) numai o problemă de drept de o dificultate rezonabilă și de natură a da naștere, în mod previzibil, unor interpretări judiciare diferite legitimează concursul dat tribunalelor și curților de apel de către instanța supremă într-o cauză pendinte. În cazul considerării ca

admisibile a unor sesizări prin care se tinde, dimpotrivă, la dezlegarea unor probleme pur teoretice ori la soluționarea propriu-zisă a unor chestiuni ce țin de fondul cauzei, există riscul transformării mecanismului hotărârii prealabile fie într-o «procedură dilatorie pentru litigii caracterizate, prin natura lor ca fiind urgente, fie într-o procedură care va substitui mecanismul recursului în interesul legii»”.

64. De altfel, doctrina este unanimă în sensul că se va determina calcularea termenului de prescripție pentru tentativă prin raportare la sancțiunea/pedeapsa prevăzută de norma de incriminare, potrivit art. 187 din Codul penal, respectiv se vor avea în vedere pedepsele prevăzute de lege pentru infracțiunea consumată, fără a se lua în calcul reducerea limitelor acestora.

65. Astfel, într-o lucrare de specialitate s-a reținut că: „În toate ipotezele, pentru stabilirea termenului de prescripție a răspunderii penale va fi avută în vedere pedeapsa prevăzută de lege în textul incriminator, cu ignorarea eventualelor cauze de atenuare sau agravare. Într-adevăr, potrivit art. 187 din Codul penal, prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei”⁵.

66. De asemenea, într-o altă lucrare s-a arătat că „Durata termenului de prescripție a răspunderii penale se determină în raport cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, chiar dacă fapta a rămas în stadiul de tentativă”⁶.

67. Pe de altă parte, prin Decizia nr. 28 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 912 din 9 decembrie 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală — recunoscând dreptul suveran al instanțelor de a aprecia asupra sesizării cu o întrebare prealabilă, întrucât aceasta se impune atunci când se constată că, la procesul deliberativ, există o greutate în interpretarea normelor de drept — a respins, ca inadmisibilă, sesizarea, având în vedere că din lectura încheierii prin care a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție cu întrebarea supusă dezbaterii s-a observat că nu există probleme de interpretare a textului legal din partea completului curții de apel, în condițiile în care a explicat problema de drept, apreciind, totodată, că este competent și în măsură să acorde o interpretare.

68. Mai mult, textele legale la care face referire instanța de trimitere sunt formulate într-o manieră clară, lipsită de echivoc, vizând aspecte distincte, nefiind necesară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin intermediul mecanismului de unificare a practicii judiciare.

69. În contextul în care problema de drept cu care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție nu reprezintă o veritabilă chestiune de drept, deoarece nu există o reală neclaritate, lecturarea normelor juridice incidente fiind suficientă pentru a înțelege voința legiuitorului, se apreciază că nu este necesară o dezlegare din partea instanței supreme în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile.

70. În consecință, constatând, în raport cu argumentele dezvoltate, că nu este îndeplinită una dintre condițiile de admisibilitate ce rezultă din economia dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, respectiv existența unei veritabile probleme de drept care să necesite o dezlegare cu valoare de principiu, Înalta Curte de Casație și Justiție va respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie în Dosarul nr. 439/253/2021.

⁵ *Noul Cod penal. Note Corelații Explicații*, ediția 1, Editura C. H. Beck, 2014, ISBN 978-606-18-0328-6, M. Hotca.

⁶ *Transformări legislative și adaptări jurisprudențiale cu privire la tentativă* — MI Mărculescu-Michinici — Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția penală și pentru cauze penale cu minori și de familie în Dosarul nr. 439/253/2021, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă în cazul tentativei la infracțiunea de tâlhărie calificată, prevăzută de art. 32 din Codul penal raportat la art. 233-234 alin. (1) lit. f) din Codul penal, termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează prin raportare la pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită în formă consumată, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal, sau în raport cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, deoarece tentativa este o formă (atipică) a infracțiunii pentru care limitele de pedeapsă se reduc la jumătate, conform art. 237 din Codul penal raportat la art. 33 alin. (1) și (2) teza întâi din Codul penal, situație în care termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează conform art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal.”

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 19 mai 2025.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
ELENI CRISTINA MARCU

Magistrat-asistent,
Florin Nicușor Mihalache

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

